

# Esipuhe

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja sen kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometria kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raporteina. Valtakunnallisessa raportissa tuloksia tarkastellaan teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Pk-yritysbarometri perustuu noin 3500 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut varsin hyvä.

Tässä kevään 2005 alueellisessa raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana, yrityksen kehittämistarpeita, elinkeinoilmastoa ja sukupolvenvaihdoksia sekä yrittäjien näkemyksiä yhteisö- ja pääomaverouudistuksen vaikutuksista. Lisäksi raportissa tarkastellaan yritysten rahoitustarpeisiin vaikuttavia tekijöitä, kuten investointeja, kasvuhakuisuutta, asiakkaiden maksuhäiriöitä sekä rahoitusvaikeuksien yleisyyttä. Koko maan kaikkia yrityksiä koskevat tulokset löytyvät tästä raportista.

Helsingissä 31.3.2005

Jussi Järventaus  
toimitusjohtaja  
Suomen Yrittäjät

Markku Mäkinen  
toimitusjohtaja  
Finnvera Oyj





## SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ .....	2
JOHDANTO.....	3
AINEISTO.....	4
TUTKIMUSTULOKSET .....	6
1 Kymenlaakson ja koko maan yritykset.....	6
2 Yritykset ja työllisyys.....	7
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät .....	8
3.1 Yleiset suhdannenäkymät .....	8
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin.....	9
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet .....	10
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet .....	11
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet .....	13
7 Elinkeinoilmasto .....	14
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus .....	16
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset .....	17
10 Pk-yritysten investoinnit.....	18
11 Pk-yritysten rahoitus .....	19
12 Pk-yritysten verkostoituminen ja osahankinta.....	22

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

## TIIVISTELMÄ

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden oman yrityksen kannalta paranevan lähimmän vuoden aikana Kymenlaaksossa ja koko maassa. Alueella toimivista pk-yrityksistä runsas kolmannes (36%) ennakoi suhdannenäkymien paranevan ja kuusi prosenttia heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Saldoluvun mukaan alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat lähes samanlaiset kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Viime syksyn tilanteeseen verrattuna ovat Kymenlaaksossa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana heikentyneet hieman. Koko maan pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana ovat pysyneet ennallaan.

Koko maan ja Kymenlaakson pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua lähes kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Investointien arvon, tuotekehityspanostusten ja tuonnin arvon osalta alueen pk-yritysten suhdannenäkymät ovat hieman heikommat kuin koko maassa keskimäärin. Tuotantokustannusten kasvua ennakoi saldoluvun lähes yhtä suuri osuus Kymenlaakson kuin koko maan pk-yrityksistä. Kymenlaaksossa toimivat pk-yritykset odottavat työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on yhtä suuri kuin koko maassa keskimäärin.

Kymenlaaksossa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat kireä kilpailutilanne sekä yleinen suhdanne-/maailmantilanne. Alueen pk-yritykset kokevat yritystoiminnan säätelyn suuremmaksi kehittämisen esteeksi kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Muualla maassa sen sijaan pidetään kustannustasoa ja resurssitekijöitä Kymenlaakson pk-yrityksiä suurempina yritystoiminnan kehittämisen esteinä. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 6 prosentilla Kymenlaakson pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä 3 prosentilla, rahoituksen hinta yhdellä prosentilla ja vakuuksien puute 2 prosentilla alueen pk-yrityksistä.

Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 13 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Kymenlaaksossa pk-yritykset aikovat investoida 10.6 prosenttia tulevan vuoden aikana. Eniten alueen yritykset aikovat investoida koneisiin ja laitteisiin ja toiseksi eniten rakennuksiin sekä mainontaan ja markkinointiin. Kymenlaakson pk-yritykset aikovat investoida koko maassa toimivia pk-yrityksiä enemmän kansainvälistymiseen.

Kymenlaaksossa toimivista pk-yrityksistä 38 prosenttia on ottanut ulkopuolista rahoitusta kuluneen 12 kuukauden aikana. Koko maassa vastaava luku on 29 prosenttia. Useimmiten alueen pk-yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin sekä rakennusinvestointeihin. Useimmiten Kymenlaakson pk-yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta pankista (79 %) tai Finnverasta (14 %).

Alueen pk-yrityksistä kasvun rahoitusta tarvitsee 27 prosenttia. Koko maassa vastaava osuus on hieman suurempi, 30 prosenttia. Kasvun rahoitusta Kymenlaakson pk-yritykset aikovat hankkia koko maan pk-yrityksiä useammin pankista (78 %) ja muuta maata harvemmin Finnverasta (15 %). Kasvua varten ulkopuolisen rahoituksen hankkimista suunnittelevista pk-yrityksistä hankaluuksia odottaa joka viides Kymenlaaksossa ja koko maassa toimiva pk-yritys.

## JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Tietoykkönen Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta maaliskuussa 2005.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Helsinki Media Oy:n ja Tilastokeskuksen ylläpitämiä yritysrekistereitä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala ja sijainti. Otoskoko on 3475 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty henkilökohtaisin haastatteluin 21.1.-4.3.2005. Haastattelut on tehty puhelimitse tietokoneohjattua puhelinhaastattelujärjestelmää käyttäen. Haastattelutyön ovat tehneet Tietoykkönen Oy:n erityisesti tehtävänsä koulutetut tutkimushaastattelijat. Raportin luvussa 'Aineisto' on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Kymenlaakson osalta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Tietoykkösessä toimitusjohtaja Lasse Luoma, Suomen Yrittäjissä pääekonomisti Jarkko Soikkeli ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 5 olevan kartan mukaista aluejakoa. Joissain raporteissa on lisäksi käytetty Suomen Yrittäjien aluejakoa (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Keski-Pohjanmaa).
- 2) Aikasarjoissa olevat luvut ovat vuoden 2001 syksyyn asti koko Kaakkois-Suomen alueen lukuja (Kymenlaakso ja Etelä-Karjala).
- 3) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.  
Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39%, huononee 9%  $\Rightarrow$  saldoluku = + 30%

## AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

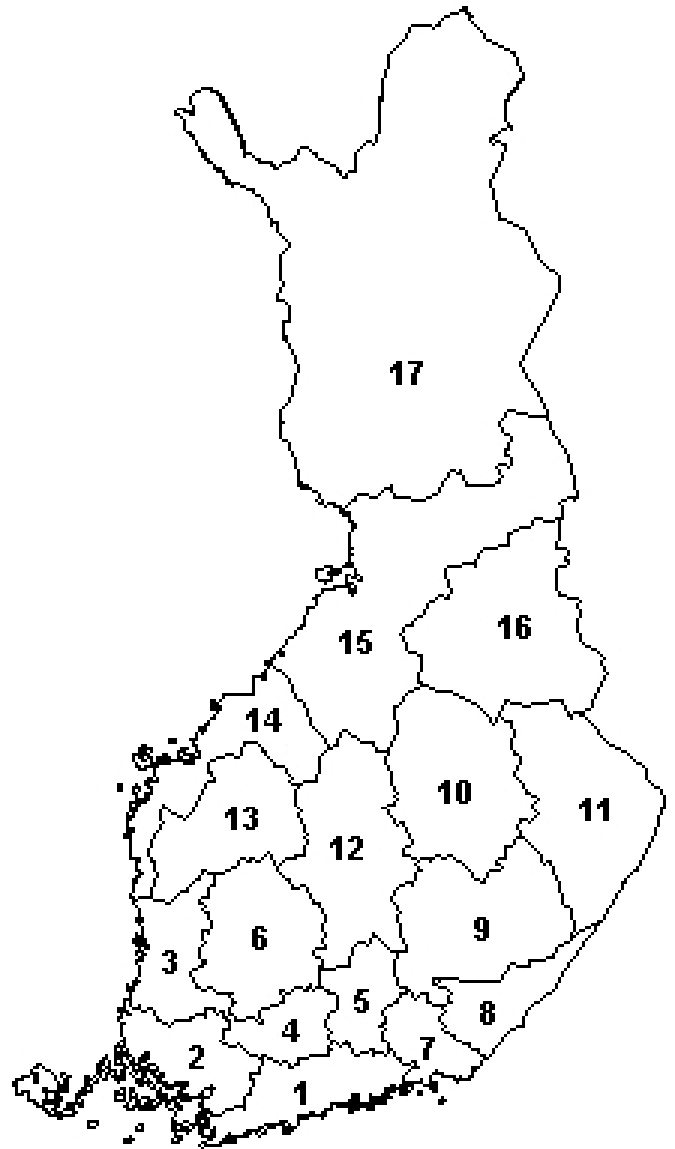
### TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

#### PK-YRITYSBAROMETRI 1/2005 - Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	KYMENLAAKSO	96	100%
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: 15-37)	20	21%
	Rakentaminen (TOL: 45)	21	22%
	Kauppa (TOL: 50-52)	25	26%
	Palvelut (TOL: 55,60-63,70-74,92-93)	30	31%
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	50	52%
	5 - 9 henkilöä	27	28%
	10 - 19 henkilöä	12	13%
	20 - 49 henkilöä	4	4%
	50 + henkilöä	3	3%
LIIKEVAIHTO VUONNA 2004	Alle 0,20 milj. euroa	25	26%
	0,20 - 0,49 milj. euroa	15	16%
	0,50 - 1,49 milj. euroa	22	23%
	1,50 + milj. euroa	17	18%
	Ei vastausta	17	18%
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	9	9%
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	40	42%
	Pyrkii säilyttämään asemansa	31	32%
	Ei kasvutavoitteita	15	16%
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	1%
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	70	73%
	Kyllä	26	27%
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	64	67%
	1996 - 2000	14	15%
	2001 - 2005	18	19%
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	64	67%
	Palkattu toimitusjohtaja	20	21%
	Muut	12	13%

## PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. **Uusimaa, erilliset raportit:**
  - Helsinki
  - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
  - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. **Varsinais-Suomi**
3. **Satakunta**
4. **Kanta-Häme**
5. **Päijät-Häme**
6. **Pirkanmaa**
7. **Kymenlaakso**
8. **Etelä-Karjala**
9. **Etelä-Savo**
10. **Pohjois-Savo**
11. **Pohjois-Karjala**
12. **Keski-Suomi**
13. **Etelä-Pohjanmaa**
14. **Pohjanmaa**
15. **Pohjois-Pohjanmaa**
16. **Kainuu**
17. **Lappi**

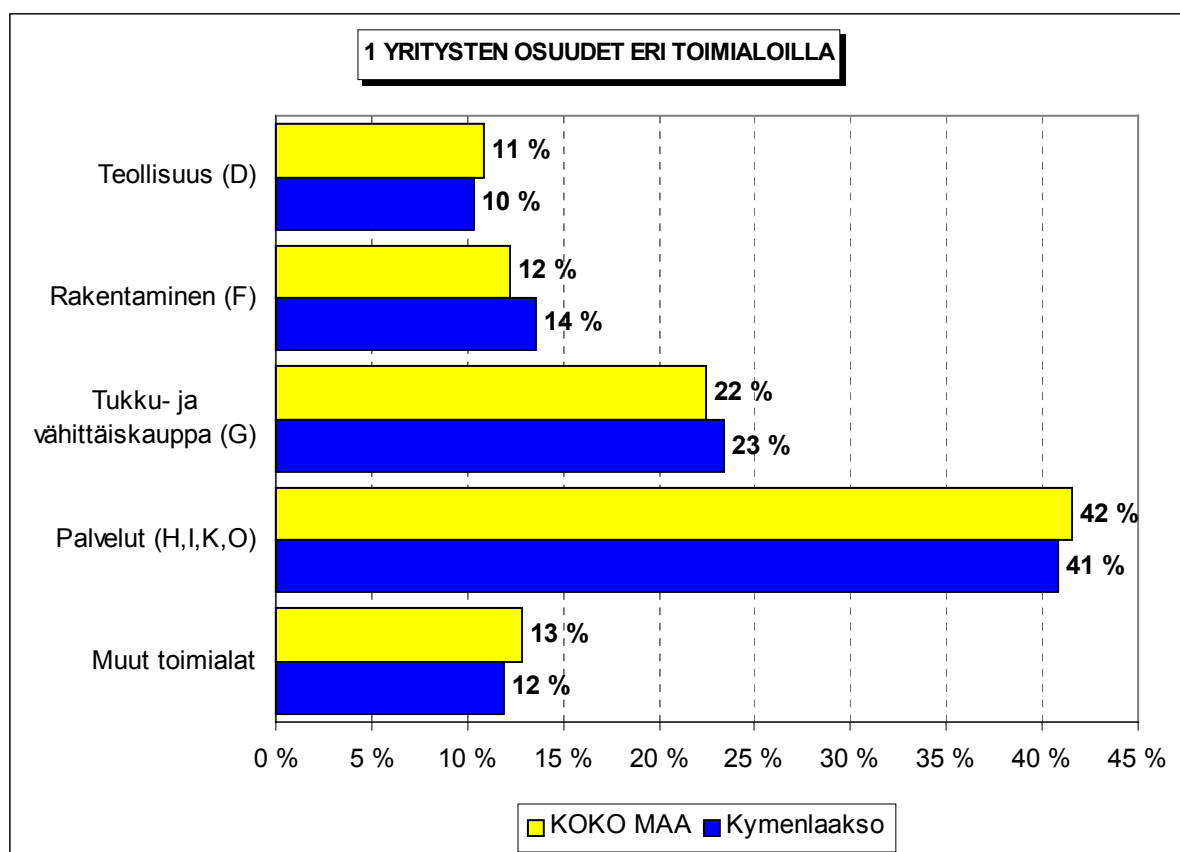


Lisäksi Suomen Yrittäjien Keski-Pohjanmaan alueelle oma raportti

## TUTKIMUSTULOKSET

### 1 Kymenlaakson ja koko maan yritykset

Suomessa oli vuonna 2003 noin 228400 yritystä. Näistä yrityksistä 7100<sup>1</sup> toimi Kymenlaaksossa. Kymenlaaksossa on rakennusalan yrityksiä suhteellisesti enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Muilla aloilla toimivien yritysten suhteelliset osuudet ovat Kymenlaaksossa lähellä koko maan yritysjakautumaa.



Toimialan nimen jäljessä on suluisissa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialakoodi.

<sup>1</sup> Yritystiedot, lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.



## 2 Yritykset ja työllisyys

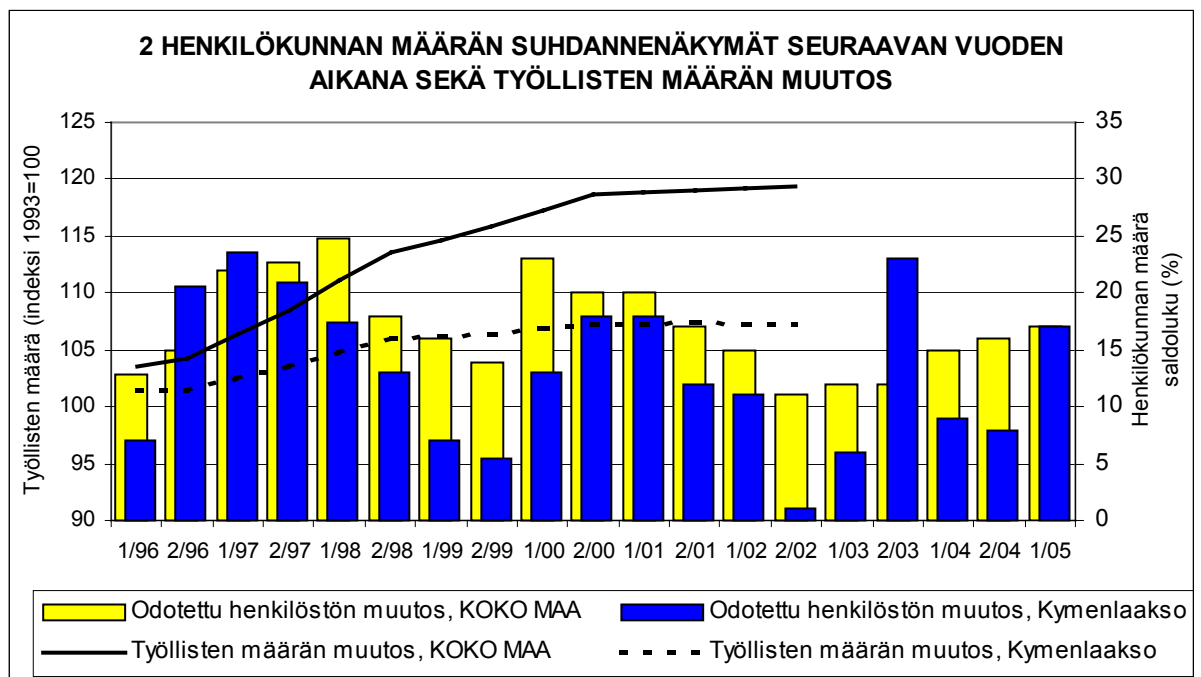
Kymenlaaksossa olevissa yritysten toimipaikoissa työskenteli vuonna 2002 noin 41900 henkilöä<sup>2</sup>. Työttömyysaste oli Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun (4. neljännes, 2004) mukaan koko maassa 7,9 % ja Kymenlaaksossa 8,6 %.

Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
<b>KOKO MAA</b>	22	73	5	<b>17</b>
<b>Kymenlaakso</b>	19	80	2	<b>17</b>

Kymenlaaksossa toimivat pk-yritykset odottavat työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on yhtä suuri kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat nyt Kymenlaaksossa paremmat kuin syksyllä 2004 (saldoluku +8 %). Koko maassa henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat samalla tasolla kuin edellisen kyselyn aikaan (saldoluku +16 %).

Seuraavassa kuviossa on verrattu Kymenlaakson työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja Kymenlaakson pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana<sup>3</sup>. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2002.



<sup>2</sup> Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri

<sup>3</sup> Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu henkilökunnan suhdannenäkymien saldoluviut jaksoilta 1/96-2/99 kahden jakson keskiarvona. Koko maan henkilökunnan määrän suhdannenäkymien saldoluviut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrista.

### 3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

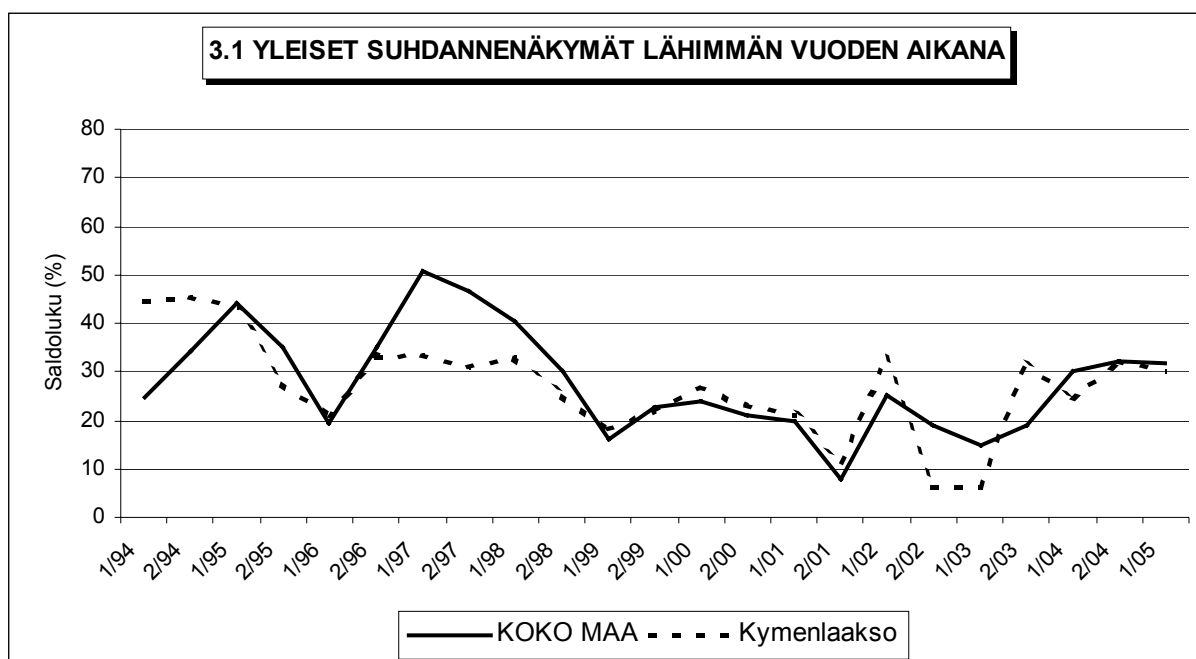
#### 3.1 Yleiset suhdannenäkymät

Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
	%	%	%	%
<b>KOKO MAA</b>	40	52	8	<b>32</b>
<b>Kymenlaakso</b>	36	58	6	<b>30</b>

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden oman yrityksen kannalta paranevan lähimmän vuoden aikana Kymenlaaksossa ja koko maassa. Alueella toimivista pk-yrityksistä runsas kolmannes (36%) ennakoi suhdannenäkymien paranevan ja kuusi prosenttia heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Saldoluvun mukaan alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat lähes samanlaiset kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/94 lähtien. Viime syksyyn verrattuna ovat Kymenlaaksossa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana heikentyneet hieman. Koko maan pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana ovat pysyneet ennallaan edellisen kyselyn tilanteesta.



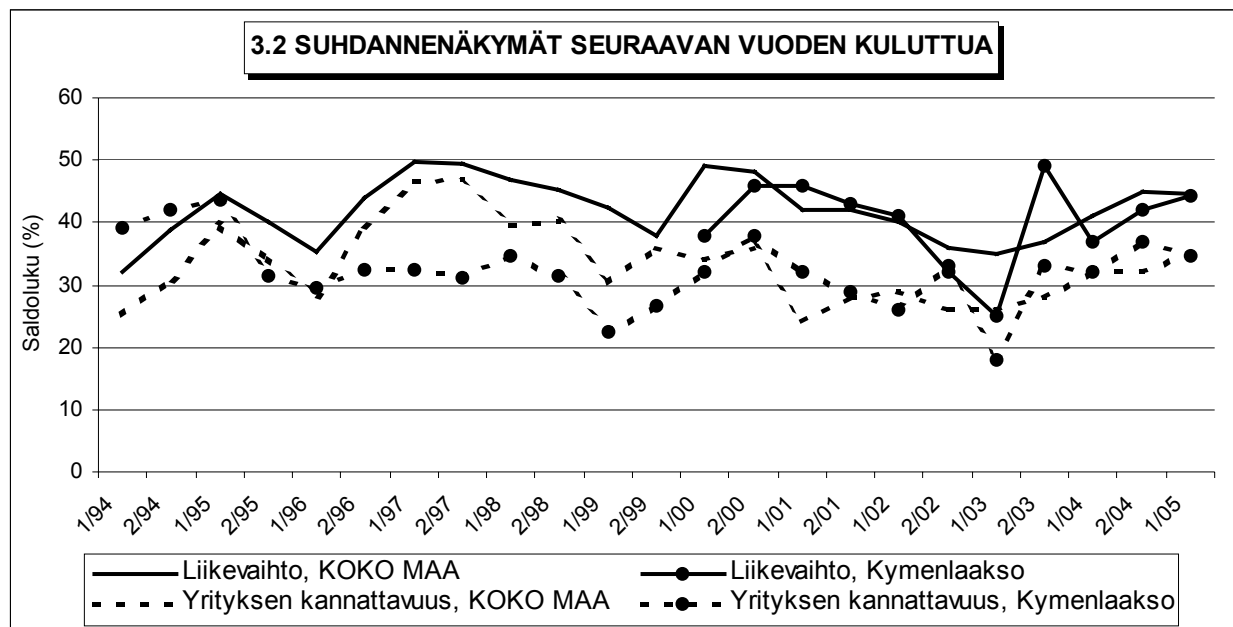
### 3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Tuotekehitys-panostukset	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vaka-varaisuus
<b>KOKO MAA</b>								
Suurempi	54	22	24	10	11	40	43	41
Yhtä suuri	38	67	73	89	88	53	48	55
Pienempi	9	11	3	1	1	7	8	3
<b>Saldoluku (%)</b>	<b>45</b>	<b>11</b>	<b>21</b>	<b>9</b>	<b>10</b>	<b>33</b>	<b>35</b>	<b>38</b>
<b>Kymenlaakso</b>								
Suurempi	50	15	23	11	6	38	48	44
Yhtä suuri	44	76	73	88	94	56	39	51
Pienempi	6	9	4	1	0	6	13	5
<b>Saldoluku (%)</b>	<b>44</b>	<b>6</b>	<b>19</b>	<b>10</b>	<b>6</b>	<b>32</b>	<b>35</b>	<b>39</b>

Koko maan ja Kymenlaakson pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua lähes kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Investointien arvon, tuotekehityspanostusten ja tuonnin arvon osalta alueen pk-yritysten suhdannenäkymät ovat hieman heikommät kuin koko maassa keskimäärin. Tuotantokustannusten kasvua ennakoivat saldoluvin lähes yhtä suuri osuus Kymenlaakson kuin koko maan pk-yrityksistä.

Seuraavasta kuvioista nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien<sup>4</sup> kehitys jaksosta 1/94 lähtien. Suhdannenäkymät liikevaihdon osalta ovat Kymenlaakson pk-yritysten keskuudessa paremmät kuin syksyllä 2004. Yrityksen kannattavuuden osalta suhdannenäkymät ovat puolestaan heikommät kuin edellisen kyselyn aikaan.



<sup>4</sup> Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu alueen osalta yritysten kannattavuuden saldoluvin jaksolta 1/94-2/99 kahden seuraavan jakson keskiarvona. Koko maata kuvaavat saldoluvin jaksolta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrissa.

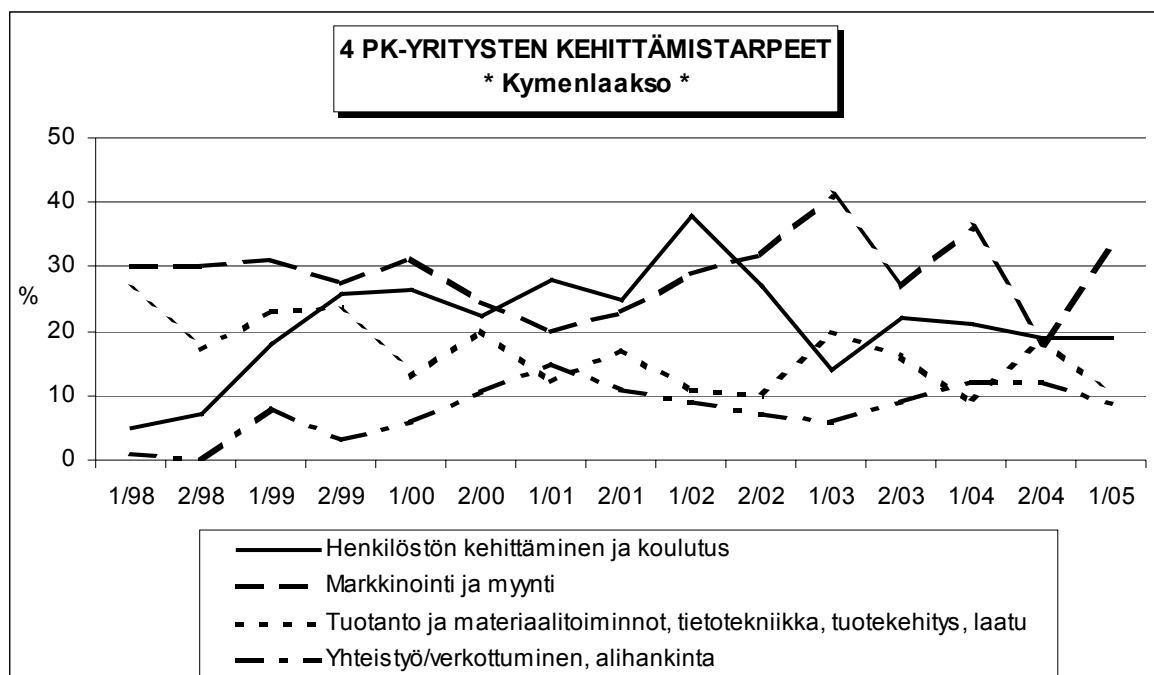
## 4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA	Kymenlaakso
	%	%
Johtaminen	5	10
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	17	19
Markkinointi ja myynti	36	33
Vienti ja kansainvälistyminen	2	2
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	5	4
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	12	10
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	11	9
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	0
Muu	1	1
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	8	12

Kymenlaakson pk-yrityksissä koetaan olevan eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä sekä henkilöstön kehittämisessä ja kouluttamisessa. Koko maan tilanteeseen verrattuna alueen pk-yrityksissä on enemmän kehittämistarvetta johtamisessa, markkinoinnin ja myynnin kehittämistarve on puolestaan jonkin verran pienempi kuin koko maassa keskimäärin.

Syksyn 2004 tilanteeseen verrattuna markkinoinnin ja myynnin kehittämistarve on lisääntynyt alueen pk-yrityksissä. Sen sijaan tuotannon ja materiaalitoimintojen, tietotekniikan, tuotekehityksen ja laadun kehittämistarve on vähentynyt Kymenlaaksossa edelliseen kyselyyn verrattuna.



## 5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

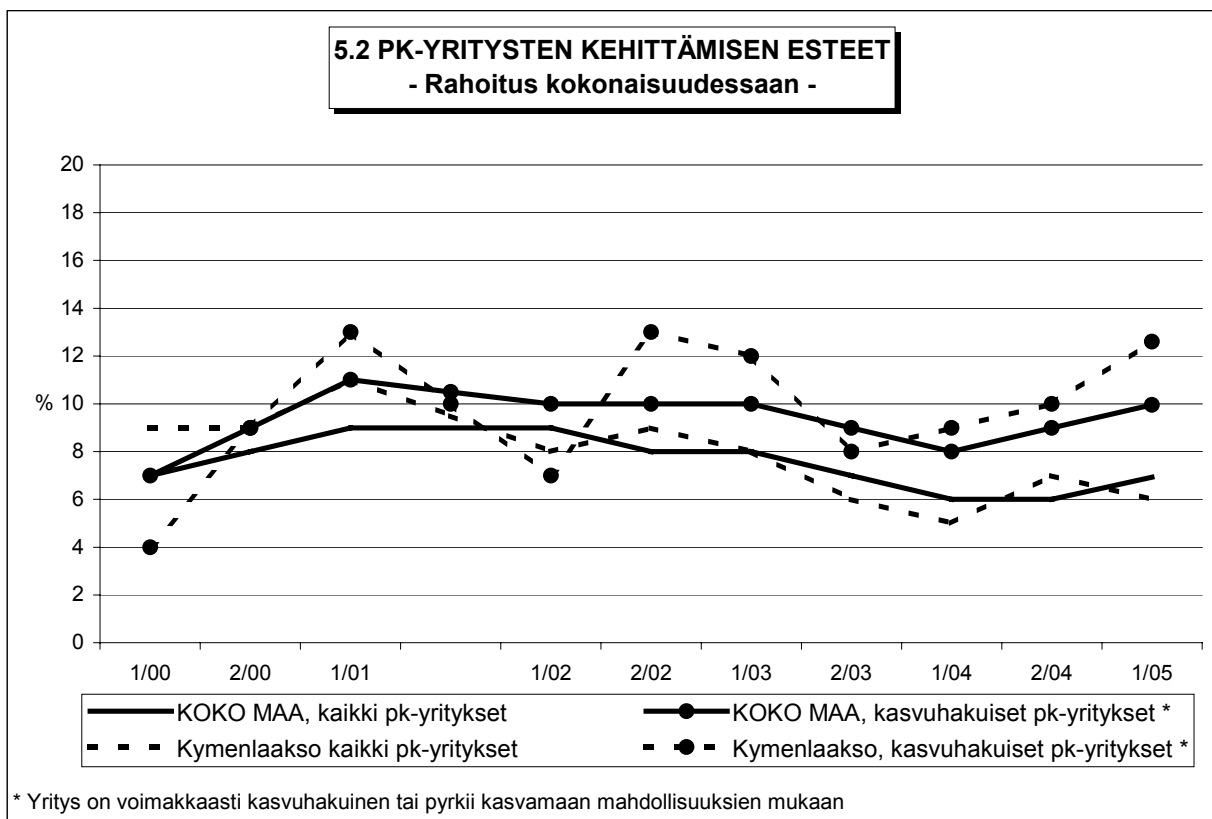
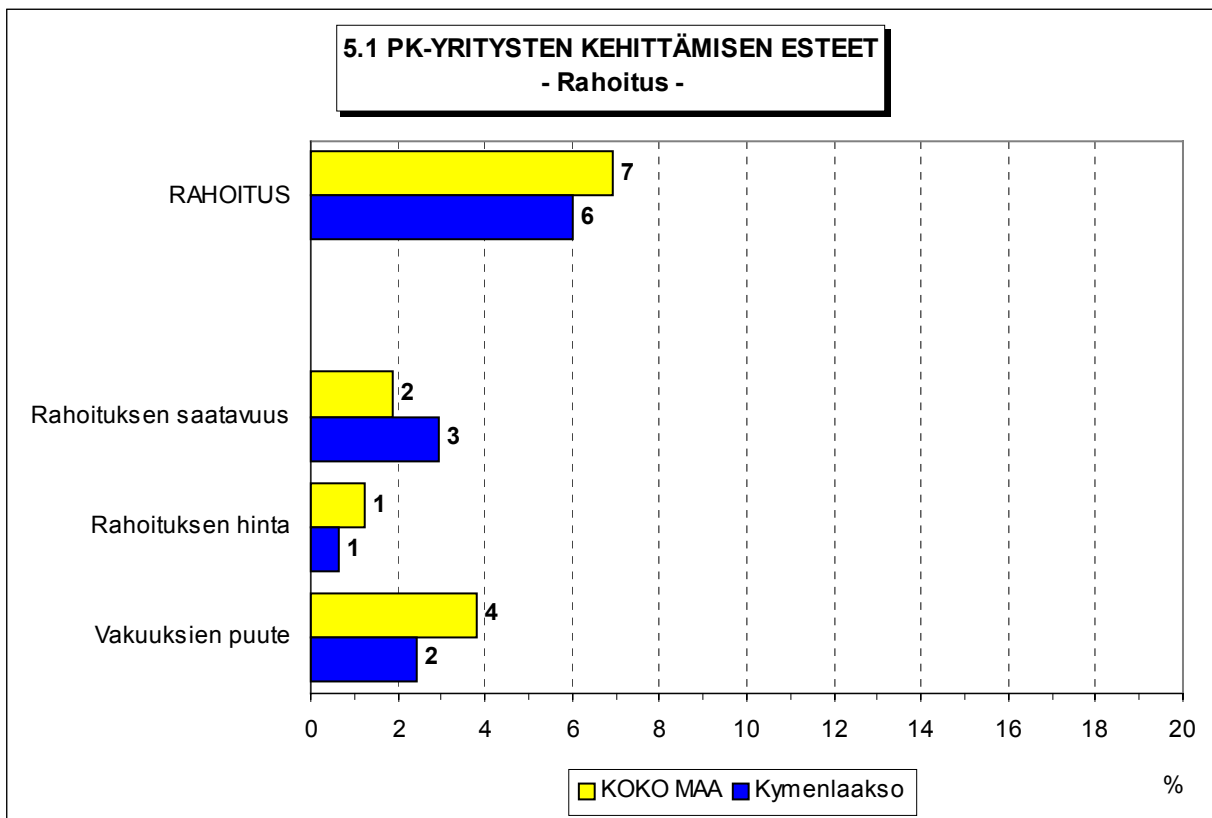
Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Kymenlaakso
	%	%
<b>YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY</b>	<b>5</b>	<b>10</b>
byrokratia	3	8
työlainsäädäntö	1	0
työehtosopimukset	0	1
muu sääntely	2	1
<b>KUSTANNUSTASO</b>	<b>10</b>	<b>5</b>
verotus	2	0
palkkataso	2	0
työn sivukulut	4	2
muut tuotantokustannukset	2	2
<b>KILPAILUTILANNE</b>	<b>27</b>	<b>30</b>
kireä kilpailutilanne	19	18
markkinoiden liiallinen keskittyminen	2	8
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	1	0
markkinoita vääristävät tuet	1	1
harmaa talous, konkurssit jne.	2	2
kysynnän riittämättömyys	2	1
<b>RAHOITUS</b>	<b>7</b>	<b>6</b>
rahoituksen saatavuus	2	3
rahoituksen hinta	1	1
vakuuksien puute	4	2
<b>RESURSSITEKIJÄT</b>	<b>16</b>	<b>11</b>
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	8	5
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	1	1
toimitilat	2	2
koneet ja laitteet	0	0
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	5	4
<b>YLEINEN SUHDANNE-/MAAILMANTILANNE</b>	<b>16</b>	<b>19</b>
<b>MUUT TEKIJÄT</b>	<b>7</b>	<b>7</b>
<b>EI OSAA SANOA</b>	<b>10</b>	<b>13</b>

Kymenlaaksossa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat kireä kilpailutilanne sekä yleinen suhdanne-/maailmantilanne. Alueen pk-yritykset kokevat yritystoiminnan sääntelyyn liittyvistä tekijöistä byrokratian suuremmaksi kehittämisen esteeksi kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Muualla maassa sen sijaan pidetään kustannustasoa ja resurssitekijöitä Kymenlaakson pk-yrityksiä suurempina yritystoiminnan kehittämisen esteinä.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 6 prosentilla Kymenlaakson pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä 3 prosentilla, rahoituksen hinta yhdellä prosentilla ja vakuuksien puute 2 prosentilla alueen pk-yrityksistä. Kymenlaaksossa toimivat kasvuhakuiset<sup>5</sup> pk-yritykset pitävät rahoitusta suurempana kehittämisen esteenä kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

<sup>5</sup> Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.



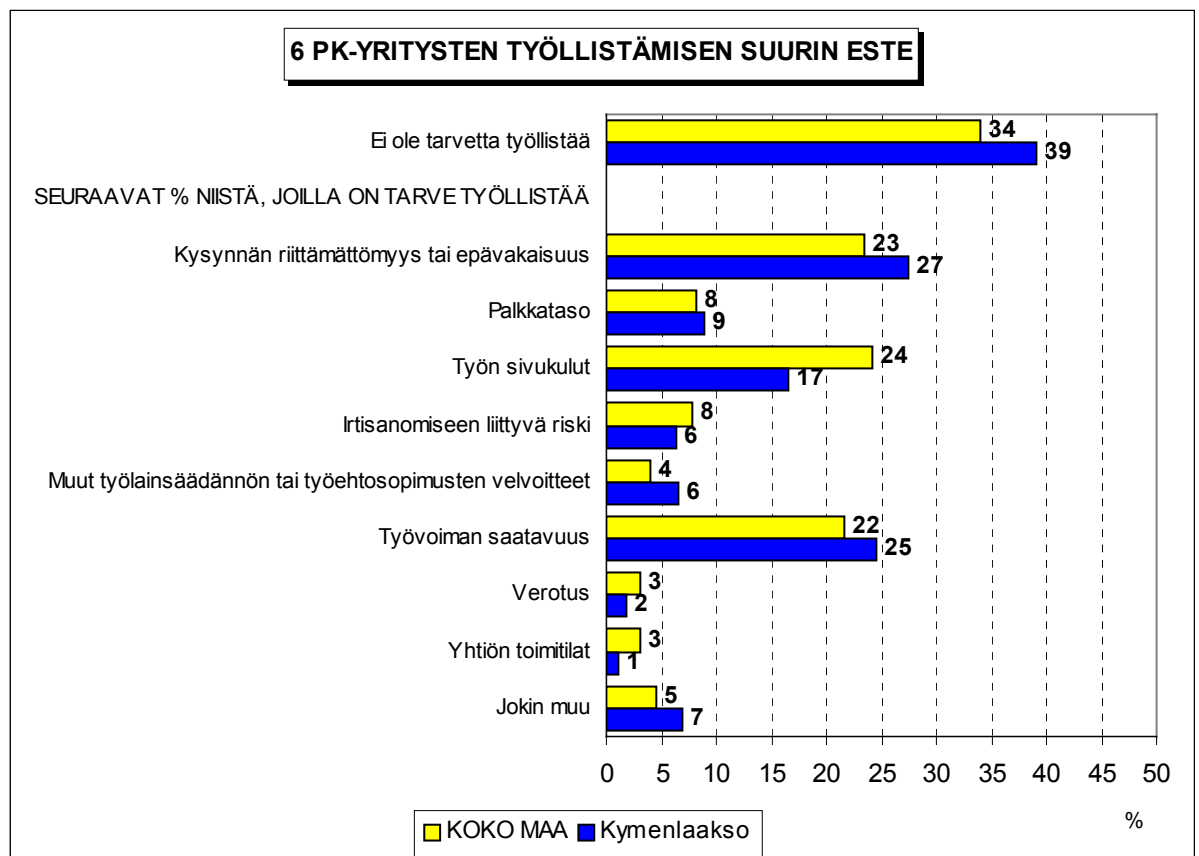
Kehittämisen esteitä ei kysytty jaksolla 2/01.

## 6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Taulukko 6: Pk-yritysten työllistämisen suurimmat esteet.

	KOKO MAA	Kymenlaakso
	%	%
<b>Ei ole tarvetta työllistää</b>	<b>34</b>	<b>39</b>
SEURAAVAT %-OSUUDET NIISTÄ, JOILLA TARVE TYÖLLISTÄÄ		
Kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus	23	27
Palkkataso	8	9
Työn sivukulut	24	17
Irtisanomiseen liittyvä riski	8	6
Muut työlainsäädännön tai työehtosopimusten velvoitteet kuin	4	6
Työvoiman saatavuus	22	25
Verotus	3	2
Yhtiön toimitilat (ahtaus/ tilanpuute)	3	1
Jokin muu	5	7

Kymenlaakson pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus ja työvoiman saatavuus. Työn sivukuluja pidetään alueen pk-yritysten keskuudessa pienempänä työllistämisen esteenä kuin koko maan pk-yritysten keskuudessa keskimäärin. Sen sijaan alueen yritykset kokevat kysynnän riittämättömyyden ja työvoiman saatavuuden suuremmiksi työllistämisen esteiksi kuin keskimäärin koko maassa. Noin kahdella viidestä Kymenlaakson ja noin joka kolmannelle koko maan pk-yrityksistä ei ole tarvetta työllistää.

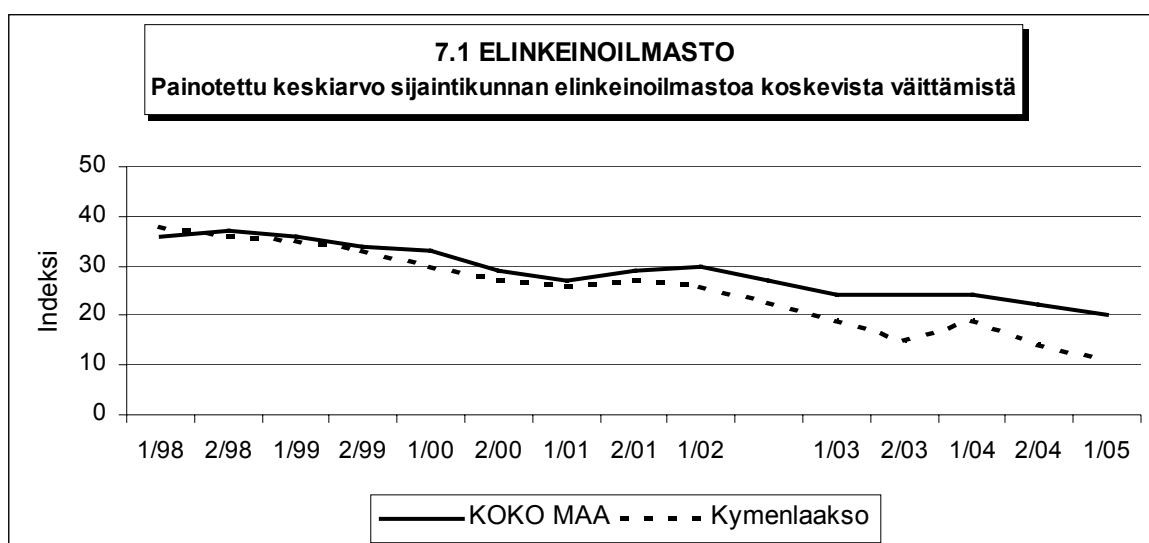


## 7 Elinkeinoilmasto

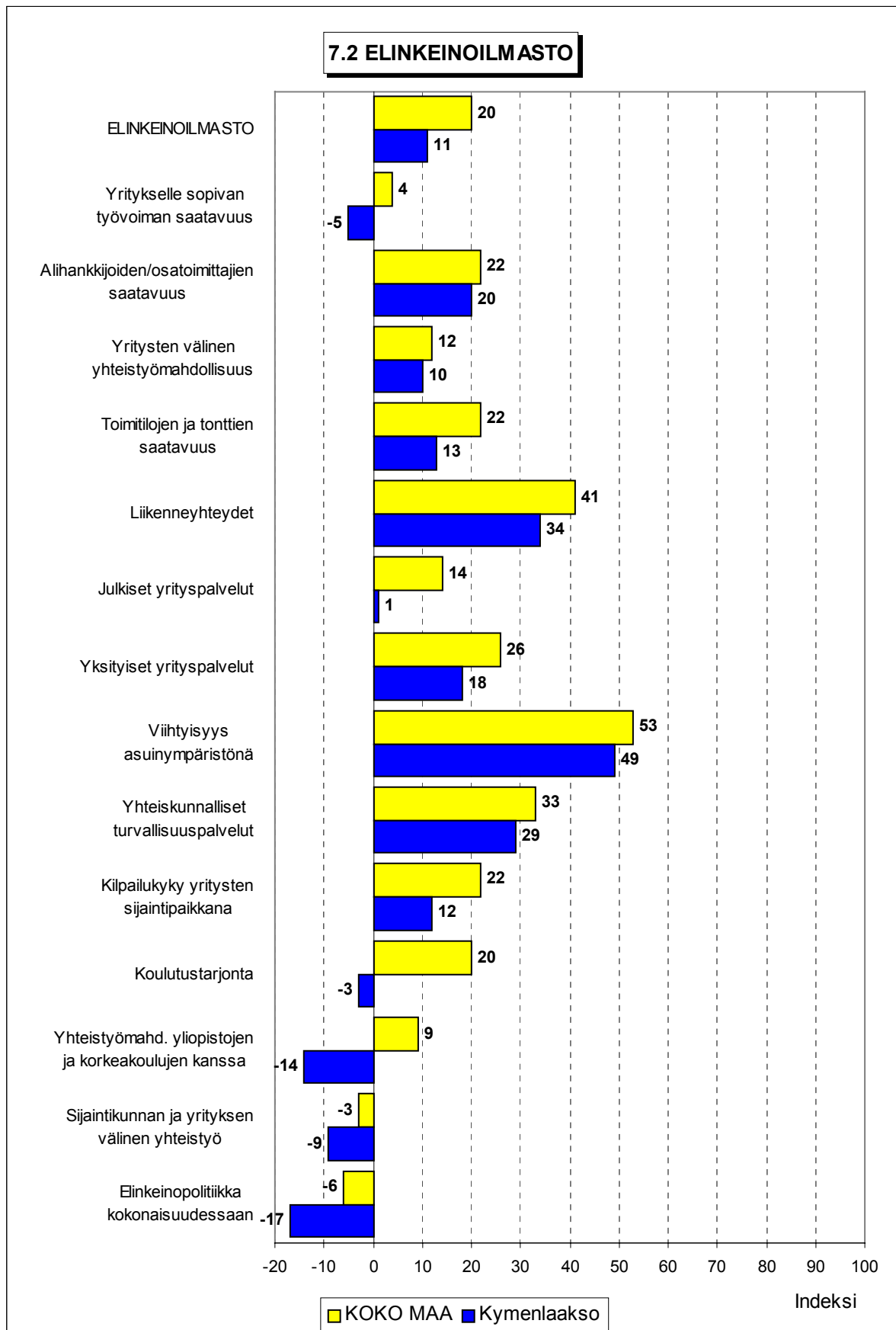
Taulukko 7: Pk-yritysten arviot sijaintikunnan elinkeinoilmastosta.

INDEKSIT (Erittäin huono = -100, ..., Erittäin hyvä = 100)	KOKO MAA	Kymenlaakso
Yritykselle sopivan työvoiman saatavuus	4	-5
Alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	22	20
Yritysten välinen yhteistyömahdollisuus	12	10
Toimitilojen ja tonttien saatavuus	22	13
Liikenneyhteydet	41	34
Julkiset yrityspalvelut	14	1
Yksityiset yrityspalvelut	26	18
Viihtyisyys asuinympäristönä	53	49
Yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut	33	29
Kilpailukyky yritysten sijaintipaikkana	22	12
Koulutustarjonta	20	-3
Yhteistyömahdollisuus yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa	9	-14
Sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö	-3	-9
Elinkeinopolitiikka kokonaisuudessaan	-6	-17
<b>ELINKEINOILMASTO</b> (Painotettu keskiarvo osatekijöiden indekseistä)	20	11

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Kymenlaaksossa kokonaisuudessaan tyytymättömmimpiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä alueen pk-yritykset ovat alueen viihtyisyyteen asuinympäristönä, liikenneyhteyksiin sekä yhteiskunnallisiin turvallisuuspalveluihin. Tyytymättömmimpiä Kymenlaakson pk-yritykset ovat elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan, yhteistyömahdollisuuksiin yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa, sijaintikunnan ja yrityksen väliseen yhteistyöhön ja koulutustarjontaan. Suurimmat erot Kymenlaakson ja koko maan pk-yritysten välillä esiintyy tyytyväisyydessä julkisiin yrityspalveluihin, koulutustarjontaan, toimitilojen ja tonttien saatavuuteen sekä alueen kilpailukykyyn yrityksen sijaintipaikkakuntana. Alueella ollaan myös muuta maata tyytymättömpiä elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Kymenlaaksossa edelleen heikentynyt kevään ja syksyn 2004 kyselyihin verrattuna.







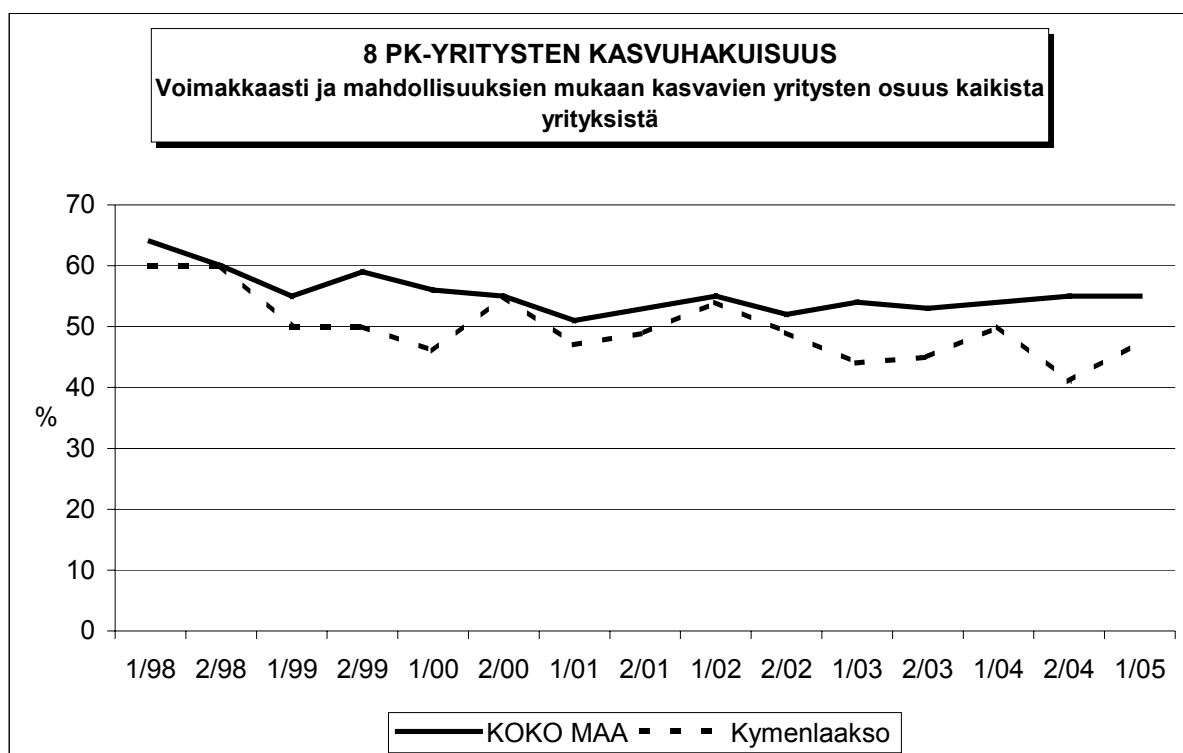
## 8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 8: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	KOKO MAA	Kymenlaakso
	%	%
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	8	9
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	47	39
Pyrimme säilyttämään asemamme	28	34
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	15	17
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	2

Kymenlaaksossa on suhteellisesti lähes yhtä paljon voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Tärkeimpänä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitävät uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä sekä myynnin ja markkinoinnin lisäämistä kotimaassa. Kaksi prosenttia alueen pk-yrityksistä ennakoivat toiminnan loppuvan seuraavan vuoden aikana.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Kymenlaaksossa yhteensä 48 prosenttia. Koko maassa näiden voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus on 55 prosenttia. Kasvuhakuisten pk-yritysten osuus on Kymenlaaksossa nyt hieman suurempi kuin syksyllä 2004 ja on lähes samaa tasoa kuin vuosi sitten keväällä 2004.

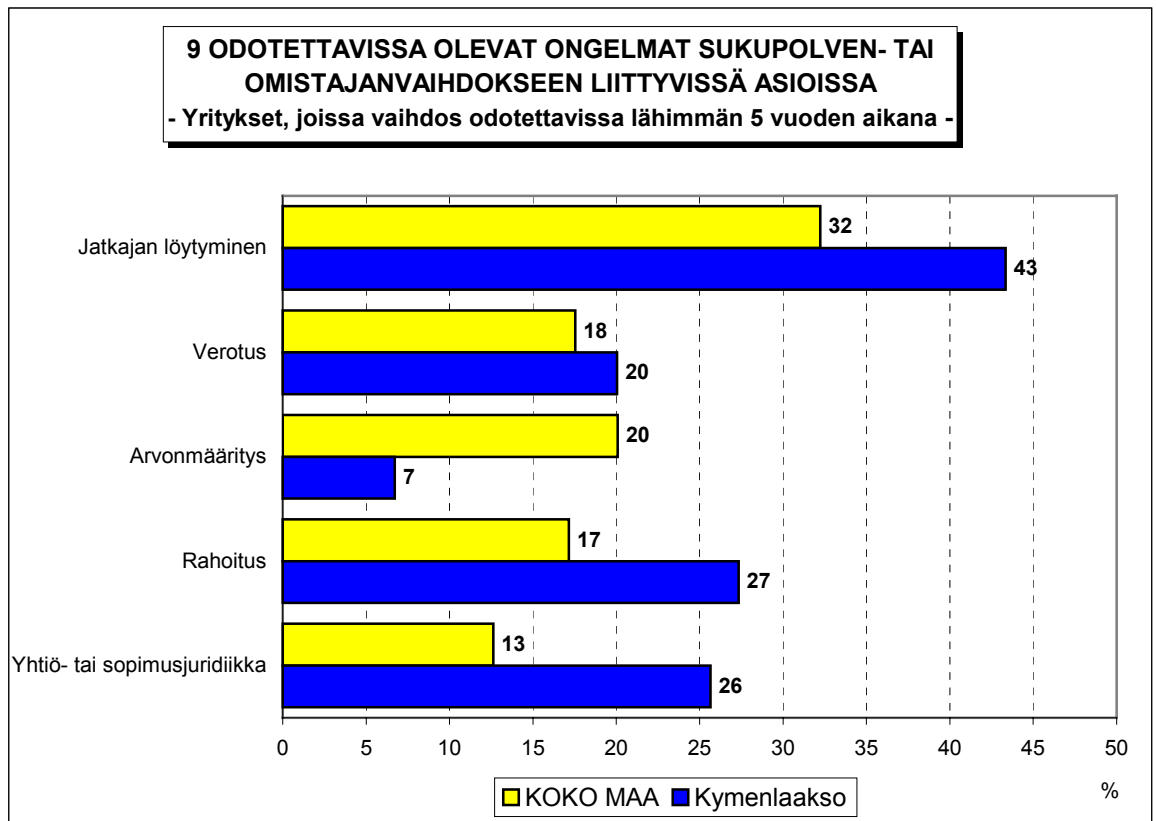


## 9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 9: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Kymenlaakso %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN SISÄLLÄ		
Ei	86	87
Kyllä	14	13
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	73	71
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	7	12
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	11	8
Ei osaa sanoa	9	9

Sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut viimeisen viiden vuoden aikana joka seitsemännessä Kymenlaakson ja koko maan pk-yrityksessä. Lähimmän viiden vuoden aikana sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa joka viidennessä Kymenlaakson pk-yrityksessä. Niissä alueen pk-yrityksissä, joissa sukupolven- tai omistajanvaihdos on ajankohtainen lähimmän viiden vuoden aikana, odotetaan olevan eniten ongelmia jatkajan löytymisessä, rahoituksessa ja yhtiö- ja sopimusjuridiikassa.

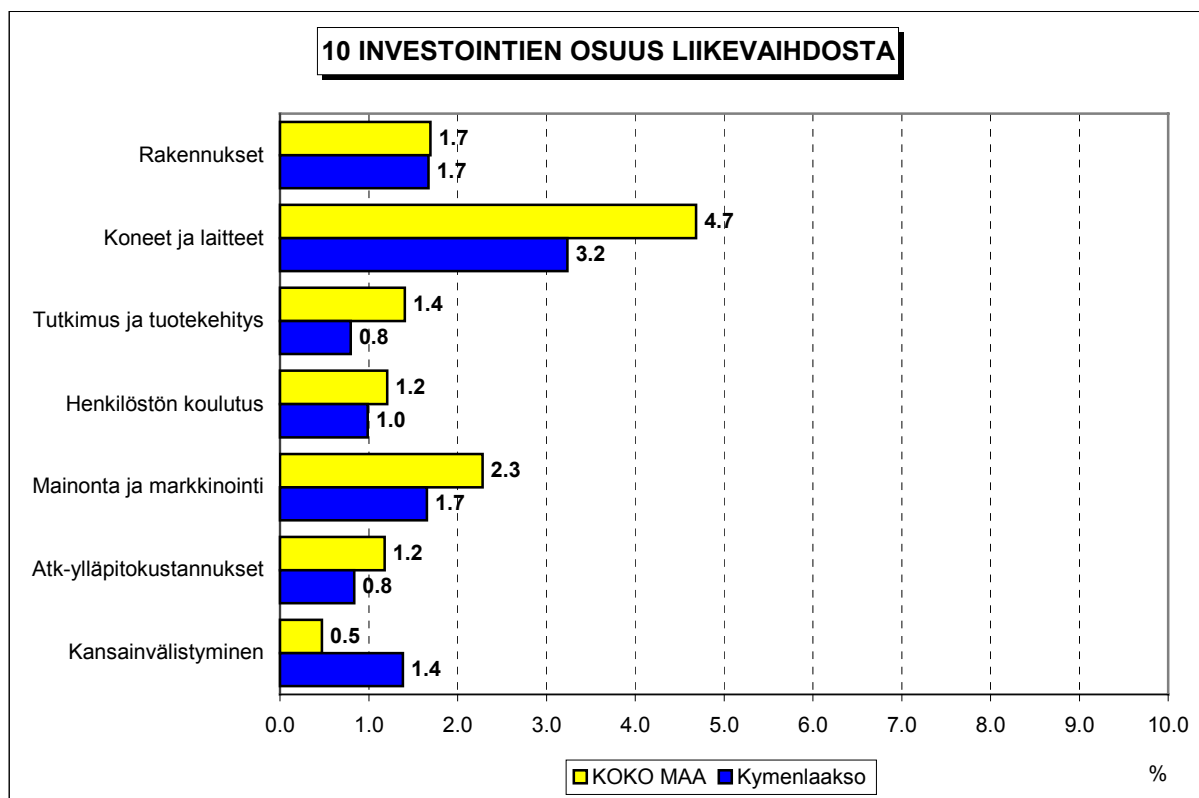


## 10 Pk-yritysten investoinnit

Taulukko 10: Pk-yritysten investoinnit seuraavan 12 kuukauden aikana (osuus prosenttia liikevaihdosta).

	KOKO MAA %	Kymenlaakso %
Rakennukset	1.7	1.7
Koneet ja laitteet	4.7	3.2
Tutkimus ja tuotekehitys	1.4	0.8
Henkilöstön koulutus	1.2	1.0
Mainonta ja markkinointi	2.3	1.7
Atk-ylläpitokustannukset	1.2	0.8
Kansainvälistyminen	0.5	1.4
<b>YHTEENSÄ</b>	<b>13.0</b>	<b>10.6</b>

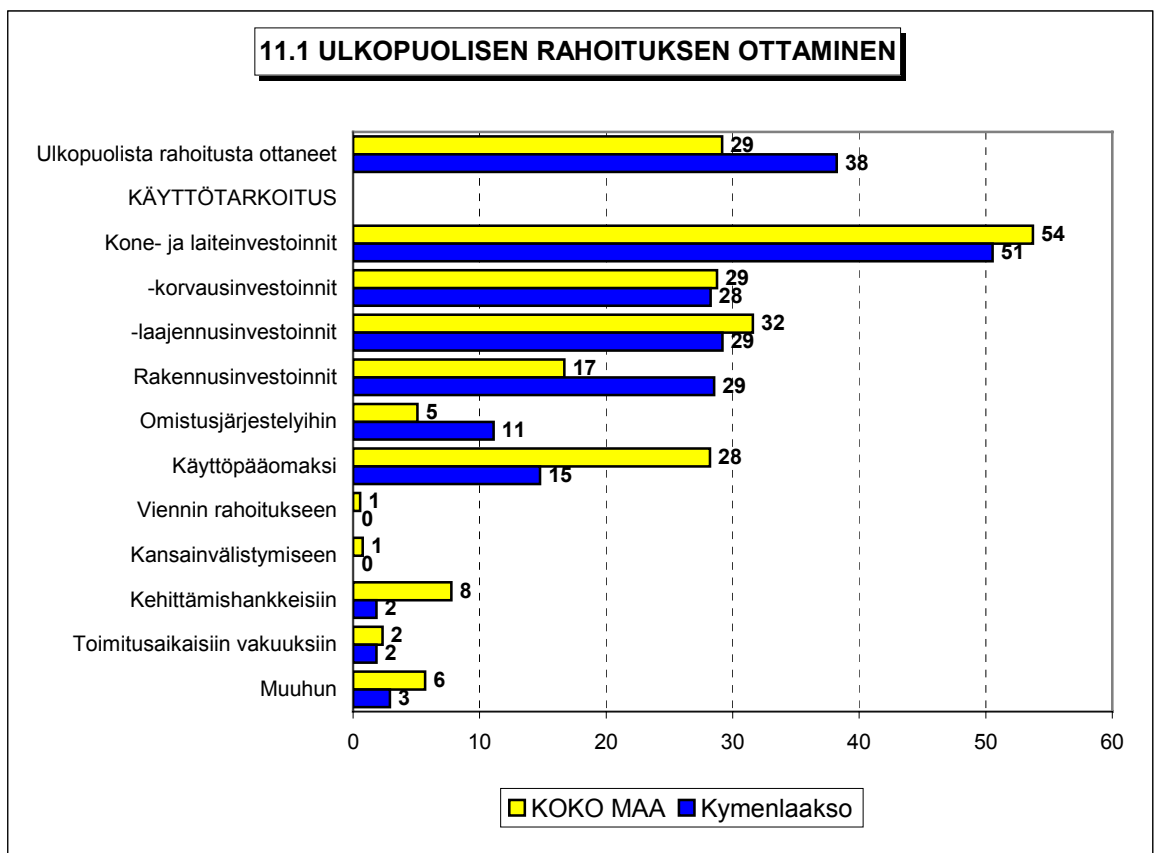
Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 13 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Kymenlaaksossa pk-yritykset aikovat investoida 10.6 prosenttia tulevan vuoden aikana. Eniten alueen yritykset aikovat investoida koneisiin ja laitteisiin ja toiseksi eniten rakennuksiin sekä mainontaan ja markkinointiin. Kymenlaakson pk-yritykset aikovat investoida koko maassa toimivia pk-yrityksiä enemmän kansainvälistymiseen. Muihin kohteisiin alueella aiotaan investoida yhtä paljon tai vähemmän kuin pk-yritykset koko maassa keskimäärin.

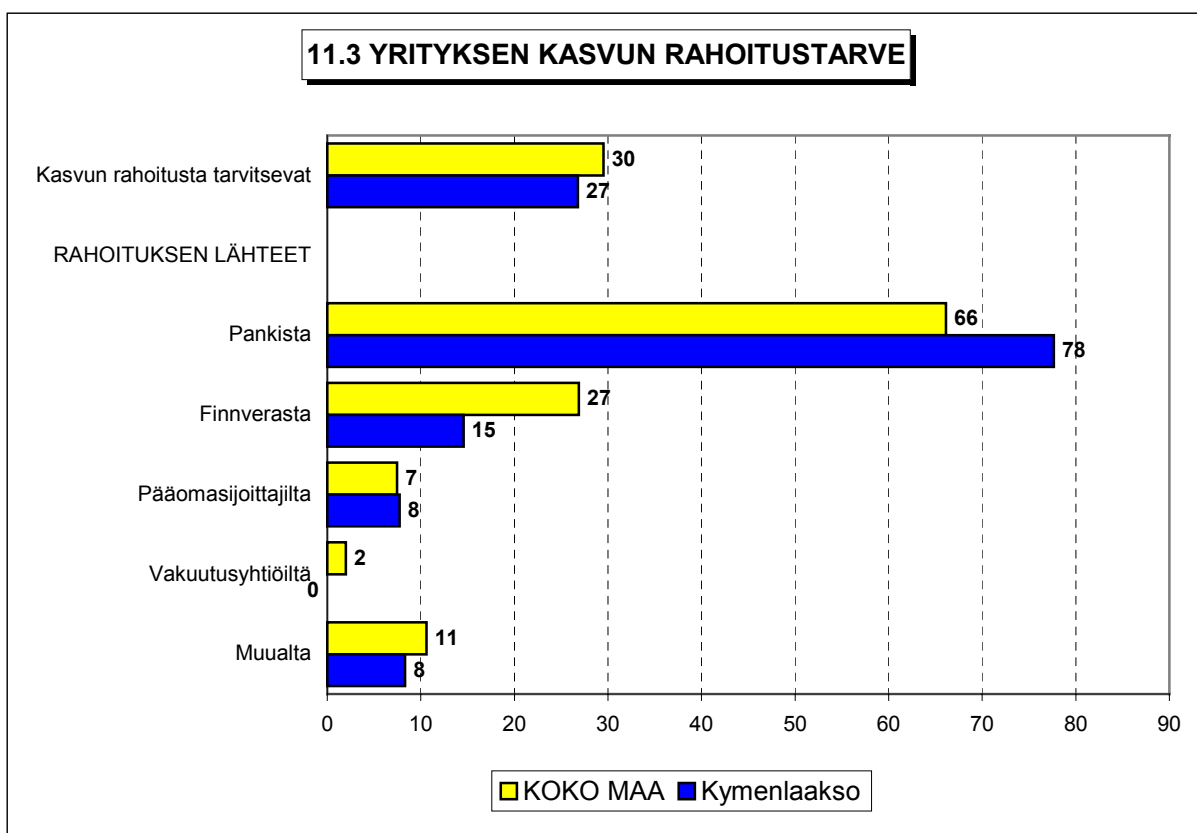
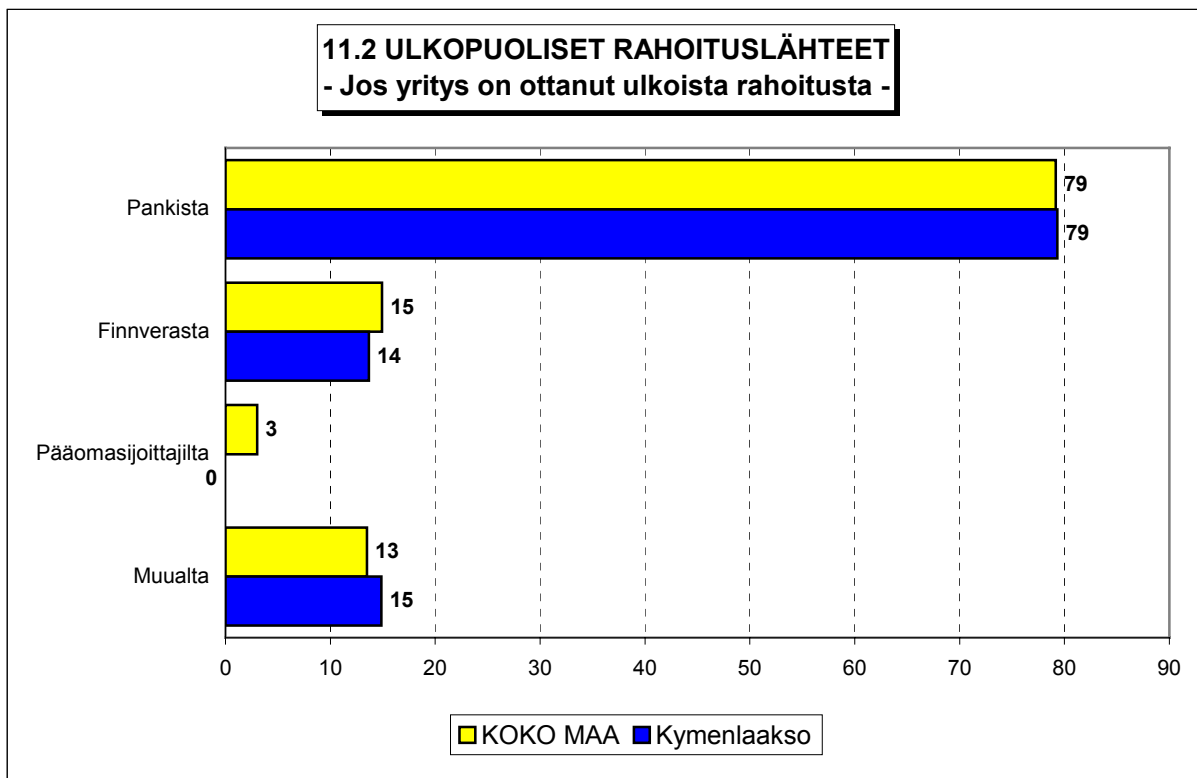


## 11 Pk-yritysten rahoitus

Kymenlaaksossa toimivista pk-yrityksistä 38 prosenttia on ottanut ulkopuolista rahoitusta kuluneen 12 kuukauden aikana. Koko maassa vastaava luku on 29 prosenttia. Useimmiten alueen pk-yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin sekä rakennusinvestointeihin. Useimmiten Kymenlaakson pk-yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta pankista (79 %) tai Finnverasta (14 %).

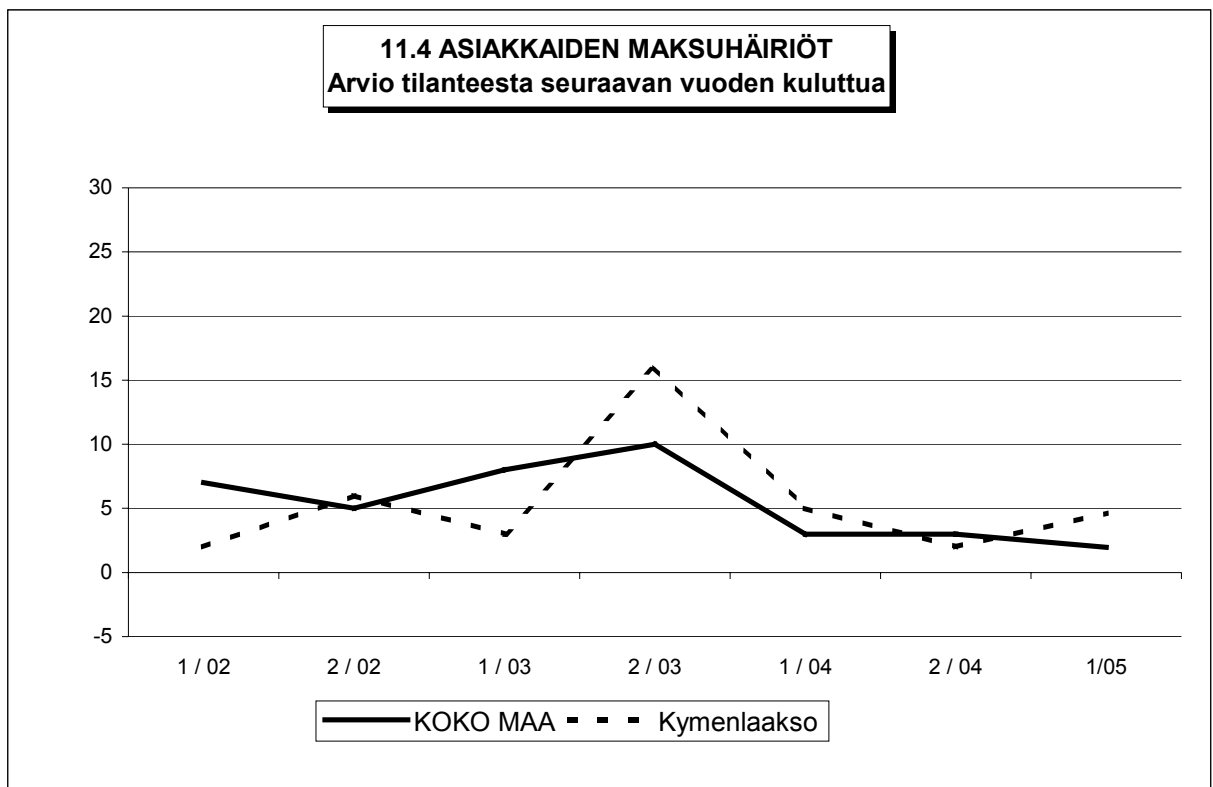
Alueen pk-yrityksistä kasvun rahoitusta tarvitsee 27 prosenttia. Koko maassa vastaava osuus on hieman suurempi, 30 prosenttia. Kasvun rahoitusta Kymenlaakson pk-yritykset aikovat hankkia koko maan pk-yrityksiä useammin pankista (78 %) ja muuta maata harvemmin Finnverasta (15 %). Kasvua varten ulkopuolisen rahoituksen hankkimista suunnittelevista pk-yrityksistä hankaluuksia odottaa joka viides Kymenlaaksossa ja koko maassa toimiva pk-yritys.





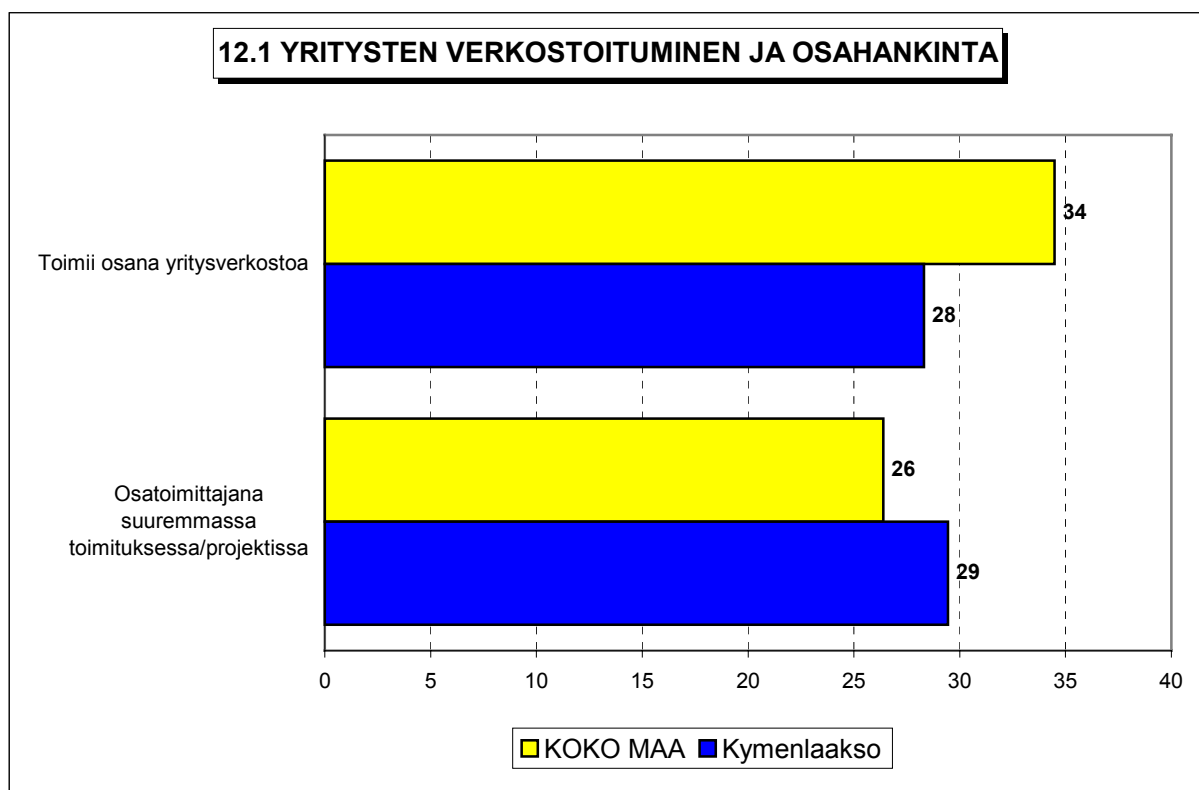
Taulukko 11: Hankaluudet ulkopuolisen rahoituksen järjestämisessä

%-osuudet yrityksistä, joiden kasvu tarvitsee ulkopuolista rahoitusta	KOKO MAA %	Kymenlaakso %
<b>TULEEKO RAHOITUKSEN JÄRJESTÄMISESSÄ HANKALUUKSIA TAI VAIKEUKSIA</b>		
Ei	74	77
Kyllä	20	20
Ei osaa sanoa	6	3



## 12 Pk-yritysten verkostoituminen ja osahankinta

Kymenlaakson pk-yrityksistä 28 prosenttia toimii osana yritysverkostoa tai muuta tiivistä yhteenliittymää tai ketjua. Alueen pk-yrityksistä 29 prosenttia toimii osatoimittajana jossain suuremmassa toimituksessa tai projektissa. Koko maan tilanteeseen verrattuna alueen pk-yritykset kuuluvat muun maan pk-yrityksiä harvemmin yritysverkostoihin. Osatoimittajana toimiminen suuremmissa projekteissa tai toimituksissa on sen sijaan alueen pk-yritysten keskuudessa yleisempää kuin koko maassa keskimäärin.







## Pääkonttorit

### Helsinki

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki  
Faksi 020 460 7220

### Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio  
Faksi 020 460 3240

Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde: 0204 6011  
[www.finnvera.fi](http://www.finnvera.fi)

## Aluekonttorit

### Helsinki (Pääkaupunkiseutu)

Eteläesplanadi 8 • PL 249, 00101 Helsinki  
Faksi 020 460 3401

### Uusimaa

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki  
Faksi 020 460 7110

### Joensuu

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu  
Faksi 020 460 2163

### Jyväskylä

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä  
Faksi 020 460 2299

### Kajaani

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani  
Faksi 020 460 3899

### Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio  
Faksi 020 460 3330

### Lahti

Laiturikatu 2, 5. krs, 15140 Lahti  
Faksi 020 460 2249

### Lappeenranta

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta  
Faksi 020 460 2149

### Mikkeli

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli  
Faksi 020 460 3690

### Oulu

Asemakatu 37, 90100 Oulu  
Faksi 020 460 3944

### Pori

Valtakatu 6, 28100 Pori  
Faksi 020 460 2349

### Rovaniemi

Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi  
Faksi 020 460 2099

### Seinäjoki

Kauppatori 1 - 3, 60100 Seinäjoki  
Faksi 020 460 2399

### Tampere

Hämeenkatu 9 • PL 559, 33101 Tampere  
Faksi 020 460 3711

### Turku

Eerikinkatu 2, 20100 Turku  
Faksi 020 460 3649

### Vaasa

Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa  
Faksi 020 460 3849

## Edustustot ulkomailla

### Pietari

Käyntiosoite  
Petrogradskaya nab. 18 A,  
City-Centre, toimisto 419/Finpro  
RUS-197046 St. Petersburg, Russia

### Postiosoite

PL 95, 53501 Lappeenranta  
Puhelin +7 812 332 0830  
Faksi +7 812 332 0831



Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki  
p. (09) 229 221, f. (09) 2292 2999  
[www.yrittajat.fi](http://www.yrittajat.fi)

**Etelä-Karjalan Yrittäjät ry**  
Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta  
p. (05) 610 0200, f. (05) 610 0220  
[www.yrittajat.fi/etelakarjala](http://www.yrittajat.fi/etelakarjala)

**Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry**  
Kauppatori 1-3 F, 60100 Seinäjoki  
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001  
[www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa](http://www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa)

**Etelä-Savon Yrittäjät ry**  
Linnankatu 5 • PL 204, 50101 Mikkeli  
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950  
[www.yrittajat.fi/etelasavo](http://www.yrittajat.fi/etelasavo)

**Helsingin Yrittäjät**  
Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki  
p. (09) 2292 2984, f. (09) 622 3385  
[www.yrittajat.fi/helsinki](http://www.yrittajat.fi/helsinki)

**Hämeen Yrittäjät ry**  
Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna  
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561  
[www.yrittajat.fi/hame](http://www.yrittajat.fi/hame)

**Kainuun Yrittäjät ry**  
Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani  
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934  
[www.yrittajat.fi/kainuu](http://www.yrittajat.fi/kainuu)

**Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry**  
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola  
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760  
[www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa](http://www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa)

**Keski-Suomen Yrittäjät ry**  
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä  
p. (014) 643 922, f. (014) 643 944  
[www.yrittajat.fi/keskisuomi](http://www.yrittajat.fi/keskisuomi)

**Kymen Yrittäjät ry**  
Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola  
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315  
[www.yrittajat.fi/kymi](http://www.yrittajat.fi/kymi)

**Lapin Yrittäjät ry**  
Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi  
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630  
[www.yrittajat.fi/lappi](http://www.yrittajat.fi/lappi)

**Länsipohjan Yrittäjät ry**  
Valtakatu 5, 94100 Kemi  
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713  
[www.yrittajat.fi/lansipohja](http://www.yrittajat.fi/lansipohja)

**Pirkanmaan Yrittäjät ry**  
Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere  
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516  
[www.yrittajat.fi/pirkanmaa](http://www.yrittajat.fi/pirkanmaa)

**Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry**  
Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu  
p. (013) 221 311, f. (013) 127 678  
[www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala](http://www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala)

**Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry**  
Uusikatu 64 A 2. krs., 90100 Oulu  
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227  
[www.ppy.net](http://www.ppy.net)

**Päijät-Hämeen Yrittäjät ry**  
Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti  
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718  
[www.yrittajat.fi/paijathame](http://www.yrittajat.fi/paijathame)

**Pääkaupunkiseudun Yrittäjät ry**  
Tapiolan keskustorni 8. krs, 02100 Espoo  
p. (09) 455 4525, f. (09) 467 655  
[www.espoonyrittajat.fi](http://www.espoonyrittajat.fi), [www.yrittajat.fi/vantaa](http://www.yrittajat.fi/vantaa)  
[www.kauniaistenyrittajat.fi](http://www.kauniaistenyrittajat.fi)

**Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät ry -  
Kust-Österbottens Företagare rf**  
Hietasaarenkatu 6, 65100 Vaasa  
p. (06) 356 0800, f. (06) 356 0815  
[www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa](http://www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa)

**Satakunnan Yrittäjät ry**  
Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori  
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901  
[www.yrittajat.fi/satakunta](http://www.yrittajat.fi/satakunta)

**Savon Yrittäjät ry**  
Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio  
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506  
[www.yrittajat.fi/savo](http://www.yrittajat.fi/savo)

**Uudenmaan Yrittäjät - Nylands Företagare ry**  
Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki  
p. (09) 2292 2982, f. (09) 622 3381  
[www.yrittajat.fi/uusimaa](http://www.yrittajat.fi/uusimaa)

**Varsinais-Suomen Yrittäjät ry**  
Brahenkatu 20, 20100 Turku  
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272  
[www.yrittajat.fi/varsinaissuomi](http://www.yrittajat.fi/varsinaissuomi)